

SÖKANDE

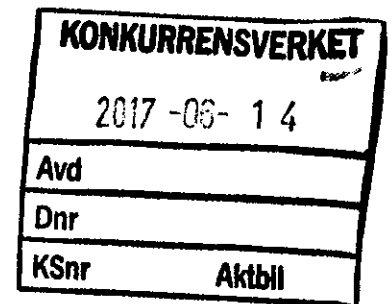
DAB Dental AB, 556005-0048
Box 423
19404 Upplands Väsby

Ombud: advokaten Jerker Alm och jur. kand. Michelle Green
Advokatfirman Vinge KB
Box 1064
25110 Helsingborg

MOTPART

Folktandvården Skåne AB, 556936-0828
Dockplatsen 1
211 19 Malmö

Ombud: AffärsConcept i Stockholm AB
c/o Ebba Bertilsdotter
Baltzarsgatan 16
211 36 Malmö

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten förordnar att Folktandvården i Skåne Aktiebolags upphandling av Dental förbrukning, försörjningspartner (ref.nr FTV/160009) ska göras om.

BAKGRUND

Folktandvården Skåne AB genomför upphandling av dental förbrukning, försörjningspartner, ref.nr FTV/160009. Upphandlingen genomförs med tillämpning av öppet förfarande. Enligt de administrativa föreskrifterna ska försörjningspartnern tillhandahålla och leverera i bilagor angivna dentala förbrukningsprodukter eller likvärdiga sådana samt tillhandahålla systemlösning för effektiv logistikkedja med tillhörande faktureringsflöde och statistikmöjligheter till Folktandvården Skåne. Ramavtal kommer att tecknas med en leverantör för en avtalsperiod om tre år med förlängningsoption på ett år. Priser och sortiment ska fastställas i samråd mellan beställare och leverantör efter avtals tecknande. Tilldelningsbeslut fattades den 23 november 2016.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

DAB Dental ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att den ska göras om. Till stöd för ansökan anför bolaget i huvudsak följande. Av förfrågningsunderlaget framgår ej om det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet eller anbudet med lägst pris ska tilldelas kontraktet. Utgångspunkten får anses vara att det är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet som kommer att tilldelas kontraktet. Av förfrågningsunderlaget framgår inte något specifikt tilldelningskriterium. Även om olika kriterier kan användas måste den ekonomiska aspekten värderas. Utan en prisindikation, där antingen en prisuppgift som rörligt/fast pris eller någon form av prismekanism nämns, är det i princip omöjligt för en anbudsgivare att arbeta fram ett konkurrenskraftigt anbud. Inte heller kan upphandlande myndighet få en uppfattning om vad den efterfrågade tjänsten kommer att kosta. Varken i utvärderingskriterierna eller i utvärderingsmodellen tas hänsyn till någon ekonomisk aspekt som prismekanism eller prisuppgift. Detta strider mot principerna om transparens och likabehandling. Det finns inte någon skyldighet

för leverantörer att begära förtydligande, men en annan leverantör begärde att pris skulle ingå som kriterium men fick nej av Folktandvården.

Utvärderingsmodellen ger utrymme för godtycke och leder inte till ett rättvisande resultat. Prisbilden är ett viktigt och nödvändigt inslag i utvärderingen. Att lägga prisuppgiften som ett förhandlingsmoment efter avtals ingående är i sig ett åsidosättande av likabehandlings- och transparensprinciperna. Folktandvården har valt en utvärderingsmodell som innebär att bl.a. den pedagogiska förmågan att presentera en logistiklösning och potentialen till framgångsrikt samarbete ska bedömas. Dessa moment har inte samband med upphandlingsföremålet på ett sådant sätt att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kan antas. De betygsnivåer som Folktandvården har valt att använda har endast delvis beskrivits och det ger stort utrymme för godtycke, vilket strider mot de grundläggande principerna för offentlig upphandling. Detsamma gäller att Folktandvården ska göra en sammanlagd bedömning.

Tilldelningsbeslutet är inte motiverat. Även det strider mot principerna om likabehandling och transparens eftersom det måste vara möjligt för en leverantör att läsa ut och bedöma vad upphandlande myndighet grundat sitt beslut på. Det framgår inte heller om eller hur prisbilden har beaktats vid utvärderingen.

Genom att utvärderingsmodellen ger utrymme för godtyckliga bedömningar föreligger risk för skada för alla anbudsgivare.

Folktandvården bestrider att upphandlingen ska göras om och anför till stöd för sin inställning i huvudsak följande. Vid en förstudie identifierades behov av en logistiklösning för hantering av varuflödet på respektive klinik. Det är upp till en upphandlande myndighet att avgöra vilket eller vilka kriterier som ska användas för att identifiera det ekonomiskt mest fördelaktiga

anbudet. I den aktuella upphandlingen anges inte uttryckligen vilken tilldelningsgrund som kommer att tillämpas, men det framgår indirekt att det är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet som kommer att antas. Principerna om transparens och likabehandling syftar inte till att olika begrepp ska beskrivas i detalj utan ger möjlighet för leverantörer att presentera en egen lösning. Folkvandvården har goda möjligheter att avgöra hur verksamhetens behov bäst ska tillgodoses. Det främsta syftet var att upphandla en högkvalitativ logistislösning. Förfrågningsunderlaget ger en tydlig, öppen och transparent beskrivning av vad som tillmäts betydelse. Utvärderingskriterier, viktning och bedömning är tydligt angivna. Varje rimligt informerad och normalt ansvarsfull leverantör kan göra en tolkning av vad som tillmäts betydelse med ansvar för att presentera en lösning. Det framgår klart och tydligt att pris inte är ett tilldelningskriterium och det är lika för alla. En leverantör som anser att förfrågningsunderlaget är otydligt har möjlighet att begära förtydligande under anbudstiden.

Utrymme för subjektivitet vid utvärderingen kan accepteras under förutsättning att i förfrågningsunderlaget fastställda kriterier, poängskalor och viktning tillämpas. Modellen är likabehandlande eftersom alla leverantörer har samma förutsättningar och den är utformad så att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska kunna identifieras. Ersättning för logistislösningen ska inkluderas i produktpriset. Förutsättningarna för hur ersättningen ska bestämmas är tydligt angivna i förslaget till ramavtal. Pris som tilldelningskriterium är inte en förutsättning för likabehandling. Att leverantören inte fullt ut kan förutse utfallet av en utvärdering medför ej att modellen brister i transparens. Förfrågningsunderlaget är tydligt i det här fallet. Om förvaltningsrätten anser att det finns brister i förfrågningsunderlaget är de inte sådana att de strider om principerna i LOU.

DAB Dental har inte visat eller gjort sannolikt att bolaget lidit eller riskerar att lida skada av hur upphandlingen är utformad.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

I målet är lagen (2007:1091) om offentlig upphandling tillämplig, se p. 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

En upphandlande myndighet ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 12 kap. 1 § LOU framgår att en upphandlande myndighet ska anta anbudet som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den eller det anbud som innehåller det lägsta priset. Vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga ska myndigheten enligt 2 § samma kapitel ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, som pris, driftskostnader, kostnadseffektivitet, kvalitet, funktionella och tekniska egenskaper, service och tekniskt stöd.

Av 16 kap. 4 och 6 §§ LOU framgår att förvaltningsrätten kan pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller får avslutas första sedan rättelse har gjorts. Vid överprövning enligt LOU gäller att förvaltningsrätten i princip endast prövar de särskilt angivna frågor som sökanden tar upp.

Förvaltningsrättens bedömning

Genom det aktuella förfarandet avser Folk tandvården att upphandla försörjning av dentala förbrukningsprodukter för sin verksamhet vid 66 kliniker i Skåne med över en miljon besökare per år. Priser och sortiment ska enligt

de administrativa föreskrifterna fastställas i samråd mellan beställare och leverantör efter att avtal tecknats.

Försörjningspartnern ska även tillhandahålla systemlösning för effektiv logistikkedja med tillhörande faktureringsflöde och statistikmöjligheter. Vidare omfattar upphandlingen även en partnerskapsrelation, som beskrivs som ett aktivt deltagande i Folktandvårdens utveckling av verksamheten med avseende på bl.a. sortiment, prisbild, effektivisering och innovation. I de administrativa föreskrifterna anges att vid utvärderingen kommer offere-rad logistiklösning att utgöra 80 procent av betygspoängen och partnerskapsrelationen 20 procent.

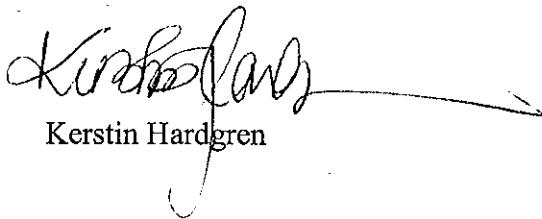
Vid bedömning av såväl ett förfrågningsunderlag som en utvärderingsmodell måste hänsyn tas till vad upphandlingen avser. När det som i det aktuella fallet är fråga om att upphandla en lösning som ska utformas av leverantören för att passa den upphandlande myndighetens behov måste det finnas utrymme för den upphandlande myndigheten att använda sig av en mer öppen kravspecifikation och utvärderingsmodell. Förfrågningsunderlaget måste dock vara så klart och tydligt utformat att en leverantör kan avgöra vad som kommer att tillmätas betydelse vid utvärderingen och en utvärderingsmodell måste vara utformad så att resultatet blir rättvisande.

I förfrågningsunderlaget i Folktandvårdens upphandling anges inte om det är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet som kommer att tilldelas kontraktet eller det anbud som innehåller det lägsta priset. Eftersom uppgift om pris inte efterfrågas från leverantörerna är det en rimlig slutsats att kontraktet kommer att tilldelas det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Frågan är då om en leverantör som vill delta i upphandlingen kan avgöra hur han ska utforma ett konkurrenskraftigt anbud av den omfattning och med det innehåll som det är fråga om i det här fallet. Förfrågningsunderlaget innehåller en rad krav på bl.a. effektivitet, funktionalitet och driftssäkerhet, men även

på personliga egenskaper hos företrädare för anbudsgivaren. Däremot finns det inte några mer specificerade anvisningar om hur dessa krav ska uppfyllas eller närmare uppgifter om hur poängsättningen kommer att gå till. Bristerna i förfrågningsunderlaget försvårar för leverantörerna att lämna konkurrenskraftiga anbud och innebär dessutom att utrymmet för godtyckliga bedömningar vid utvärderingen blir betydande.

Bristerna i förfrågningsunderlaget är enligt förvaltningsrättens uppfattning så allvarliga att det står i strid mot principerna om transparens och likabehandling. Det innebär att DAB Dental har lidit skada och att det finns skäl för ingripande med stöd av 16 kap. 6 § LOU. Eftersom bristerna hänför sig till upphandlingens konkurrensuppsökande skede ska upphandlingen göras om. Överklagandet ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1B LOU)

Kerstin Hardgren

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.